

SÈRIE 2

Cal respondre 5 preguntes repartides en tres exercicis. L'exercici 1 consta d'un text i tres preguntes. Els altres dos exercicis tenen una sola pregunta cadascun. Cada exercici inclou dues opcions diferenciades. Les dues opcions de cada exercici tenen les mateixes característiques.

Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre les diferents preguntes. Els criteris que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegeixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Exercici 1

Pregunta I

Explicar breument el contingut del text.

[2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que mostri que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (entre 60 i 100 paraules en l'opció A, i entre 80 i 120 en l'opció B) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi de tot el text. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicat, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees, sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció A)

Per assolir la màxima puntuació, cal que el resum consideri els punts següents:

- (i) El principi general de la nostra acció és que s'ha de poder voler que la màxima segons la qual actuem esdevingui llei universal.
- (ii) Kant distingeix dos casos: aquells en què no es pot ni tant sols concebre (sense contradicció) que determinada màxima ha esdevingut llei universal, i aquells en què es pot pensar que la màxima esdevé llei universal, però no es pot *voler* que això passi.
- (iii) Kant diu que aquestes dues possibilitats corresponen a la distinció entre dos tipus de deures, que anomena "estrictes" i "amplis".

Opció B)

Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les idees següents:

Proves d'accés a la Universitat 2023, convocatòria extraordinària. Criteri específic d'avaluació

- (i) En aquest fragment, Locke respon a algú que afirmés: “No està bé dir que el poble es pot rebel·lar contra un govern, si el govern no respecta les seves llibertats i propietats; perquè dir això, propicia que hi hagi aldarulls o guerres civils”.
- (ii) Locke respon que, si el poble es rebel·la contra un govern que no respecta els seus drets, el responsable d'aquesta situació no és el poble, sinó el governant que no ha fet el que tenia l'obligació de fer.
- (iii) No es pot pretendre que, per tal d'evitar el conflicte, la gent tingui l'obligació de suportar que el maltractin o abusin d'ells.
- (iv) En una pregunta retòrica final, Locke suggereix que és perfectament legítim que el poble tingui la possibilitat de rebel·lar-se contra un govern que destrueix, en lloc de protegir, els béns dels governats.

L'avaluació d'aquesta Pregunta I s'ha de fer **de forma global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera coherent les idees que s'hi indiquen.

Pregunta II

Explicar el **significat** de termes o expressions.

[1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostrï la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

- a) «màxima»: principi subjectiu de l'acció.
Alternativament: una regla que guia l'acció d'una determinada persona i que estableix com pensa actuar aquella persona, en determinades circumstàncies, atès el que aquella persona vol.
- b) «sense contradicció»: sense que hi hagi presents aspectes incompatibles, que seria impossible que es donessin junts en la realitat.

Opció B)

- a) «rebel·lió»: Quan els governats deixen de considerar-se sota l'obligació d'obeir a aquells que ostentaven el poder, i actuen en conseqüència.
- b) «opressors»: Aquells que estan en una situació de poder i tracten els altres de forma injusta, impedit que puguin exercir els seus drets.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi.

[3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que sàpiga indicar quin paper juga aquesta afirmació particular en el conjunt del pensament de l'autor i com aquesta afirmació es justifica a partir d'allò que l'autor defensa. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A)

Una resposta que tingui la màxima puntuació haurà de tractar correctament els punts següents:

- (i) La noció d'imperatiu categòric. Formulació i explicació de la formulació de l'imperatiu categòric en termes de la Llei Universal.
- (ii) Explicar com es poden tractar diferents exemples apel·lant a la formulació de l'imperatiu categòric com a llei universal. Serà meritori que l'alumne/a aquí tracti els quatre exemples que Kant considera en la seva presentació de l'imperatiu categòric (suïcidi, promesa, desenvolupament de les pròpies capacitats, ajudar a qui ho necessita).
- (iii) Explicar per què algun o alguns dels exemples (suïcidi, promesa) plantegen situacions on s'està avaluant si es compleix un deure "estricte" (o "rigorós"), i explicar per què algun altre (o alguns altres) exemples (desenvolupament de les pròpies capacitats, ajudar a qui ho necessita) il·lustren una situació on es considera si es compleix un deure "ampli" (o "meritori").

[La part central, i més valuosa, de la resposta és en aquest punt (iii); els altres punts són elements necessaris per tal de poder entrar a donar les explicacions que s'esmenten en aquest punt (iii); són aquestes explicacions les que es vinculen directament amb la frase que és objecte de la pregunta].

Opció B)

La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) Els trets bàsics de la concepció política de Locke: drets naturals i estat de la naturalesa, contracte social, la naturalesa del poder polític.
- (ii) Explicar en quines situacions, segons Locke, el govern no compliria la funció per a la qual es va establir i, en conseqüència, serien situacions en què seria legítim desobeir-lo i destituir-lo.
- (iii) Vincular allò explicat en el punt (ii) a la pregunta retòrica sobre la qual es demana: tal com recorda la frase del text prèvia, la finalitat d'un govern (és a dir, allò que legitima que hi hagi un govern) és que aquest vetlli pel bé de la comunitat, protegint els béns i les llibertats dels ciutadans; si el govern actua en contra del que era la seva finalitat, i del que el legitimava, aleshores els governats no tenen cap obligació d'obeir-lo i poden, legítimament, destituir-lo.

• En les dues opcions, l'avaluació de la pregunta III s'ha de fer **de forma global**.

L'alumne/a no té en absolut per què fer la seva explicació distingint el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera coherent les idees que s'hi indiquen.

Exercici 2

Comparar o relacionar un concepte o idea de l'autor amb un altre.

[2 punts]

El concepte o idea de l'autor que cal comparar serà un concepte o idea que apareix en les lectures proposades, però no cal que aparegui en el text de l'examen. En qualsevol cas, serà un concepte o idea de l'autor que es relaciona directament amb algun dels problemes tractats en els textos seleccionats.

Cal tenir en compte:

- La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.
- El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: **l'alumne/a és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment de la comparació i després establir la comparació, o fer la caracterització de les dues posicions de forma implícita en termes de les diferències i de les semblances mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions —qualsevol d'elles— i descriure l'altra per contrast.** Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Pel que fa a l'opció A, la resposta ha de recollir adequadament que no es demana que es compari, en general, les idees morals de Kant amb les d'un altre/a filòsof/a, sinó, més específicament, que es compari l'explicació que dona Kant, i la que dona un altre/a filòsof/a sobre què és el que fa que un determinada acció estigui moralment prohibida. La resposta, però, pot incloure aspectes de comparació més generals, i que seran valuosos en la mesura que poden ajudar a il·luminar la comparació en la qüestió més específica per la qual es demana.

Pel que fa a l'opció B, la resposta ha de recollir adequadament que no es demana que es compari, en general, les idees polítiques de Locke amb les d'un altre/a filòsof/a, sinó que es demana, més específicament, que es compari la concepció de Locke sobre allò que donaria lloc a la creació d'un estat i la legitimació d'un govern amb la concepció sobre aquest mateix punt d'un altre autor. La resposta pot incloure, per altra banda, és clar, aspectes de comparació més generals, i que seran valuosos en la mesura que poden ajudar a il·luminar la comparació en la qüestió més específica per la qual es demana.

Exercici 3

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi.

[2 punts]

Es tracta d'avaluar una tesi, un argument o una afirmació que estarà relacionada amb alguns dels problemes tractats per l'autor, però que pot no estar directament vinculada amb la temàtica del text. En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva posició a favor o en contra de l'afirmació fent-ne una valoració personal (la resposta pot també consistir a explicar, de forma raonada, per què de fet no està ni a favor ni en contra de l'afirmació).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne/a ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs:

- (a) El grau de comprensió que es demostrï de la tesi que cal discutir.
- (b) La coherència de les raons que l'estudiant doni, ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

És important que l'alumne/a no es limiti a fer afirmacions, sinó que ofereixi raons o consideracions per mirar de donar suport a allò que afirma.

En tots dos casos, tant en l'opció A com en l'opció B, serà important que l'alumne/a, sigui quina sigui la posició que finalment defensi, mostri que entén que hi hauria raons per intentar defensar la posició contrària, i que, per això, cal que ell/a aporti arguments adequats a favor del punt de vista que a ell/a li sembla més plausible.